

Akademikë shqiptarë jashtë vendit në solidaritet me studentët dhe qytetarët protestues

18 tetor 2026

Ne, akademikë dhe hulumtues shqiptarë jashtë vendit, rikonfirmojmë solidaritetin tonë me studentët dhe qytetarët që prej muajsh protestojnë për një Shqipëri më demokratike, me institucione të përgjegjshme, drejtësi dhe mundësi reale për të ardhmen. Përtej bindjeve politike, duhet të na bashkojë një shqetësim themelor njerëzor: asnjë familje nuk duhet të presë me frikë kthimin në shtëpi të një të riu që ka dalë në protestë për të kërkuar një të ardhme më të mirë.

Në deklaratën tonë të parë theksuam se protestat nuk janë reagim ndaj një ngjarjeje të vetme, por shprehje e një pakënaqësie të thellë shoqërore, të krijuar nga dështime të përsëritura politike dhe institucionale. Pas muajsh mobilizimi dhe kërkesash të vazhdueshme, mungesa e përgjigjeve të besueshme ka thelluar mosbesimin ndaj institucioneve. Distancohemi nga çdo formë dhune. Megjithatë, zhvillimet e fundit nuk mund të shkëputen nga historia e protestave dhe shkaqet që i kanë nxitur ato. Përgjigja ndaj kësaj krize kërkon të kuptohen dhe të adresohen këto shkaqe, jo të zhvendoset vëmendja nga kërkesat e protestuesve.

Në qendër të kësaj krize qëndron edhe pyetja se çfarë të ardhmeje u ofron Shqipëria të rinjve të saj. Nënfinancimi i arsimit dhe kërkimit shkencor, mungesa e meritokracisë, ndërhyrjet politike dhe perspektivat e kufizuara profesionale nuk janë probleme të shkëputura nga kriza demokratike. Kur dijes dhe punës së ndershme nuk u jepet vlera që meritojnë, dobësohet jo vetëm mundësia e të rinjve për të ndërtuar jetën në vendin e tyre, por edhe besimi se institucionet u shërbejnë qytetarëve. Arsimi, shkenca dhe inovacioni duhet të jenë në qendër të ndryshimit institucional dhe të një kontrate të re shoqërore.

Qeveria dhe klasa politike kanë përgjegjësi të veçantë për t'iu përgjigjur kësaj krize. Nuk mjafton t'u kërkohet qytetarëve qetësi dhe durim, ndërsa kërkesat e tyre mbeten pa përgjigje. Nevojiten dëgjim i vërtetë, llogaridhënie dhe angazhime publike me masa e afate të qarta, veçanërisht për arsimin, kërkimin shkencor dhe mundësitë e të rinjve. Përgjegjësia e atyre që kanë autoritetin dhe mjetet për të vepruar nuk mund të barazohet me atë të qytetarëve që kërkojnë ndryshim.

Forcat e rendit kanë detyrimin të mbrojnë qytetarët edhe kur ata protestojnë kundër qeverisë. Pamjet dhe dëshmitë e publikuara mbi përdorimin e forcës kërkojnë shqyrtim serioz, të pavarur dhe transparent, duke vlerësuar domosdoshmërinë dhe proporcionalitetin e ndërhyrjeve, si dhe përgjegjësitë e drejtuesve. Siguria publike dhe respektimi i lirive themelore nuk duhet të trajtohen si qëllime që përjashtojnë njëra-tjetrën.

Shoqëria civile dhe mediat kanë përgjegjësinë të mbrojnë hapësirën e protestës demokratike dhe të mos e zhvendosin vëmendjen nga kërkesat e qytetarëve. Partnerëve ndërkombëtarë, veçanërisht institucioneve të Bashkimit Evropian, Delegacionit të BE-së në Shqipëri dhe

Ambasadës së SHBA-së, u bëjmë thirrje të ndjekin me vëmendje zhvillimet, të kërkojnë respektimin e të drejtave demokratike dhe të nxisin llogaridhënien institucionale. Në letrën tonë të mëparshme drejtuar Komisionit Evropian kemi shprehur shqetësimet tona për arsimin dhe të ardhmen demokratike të Shqipërisë. Këto shqetësime mbeten aktuale dhe kërkojnë angazhim të vazhdueshëm, përtej thirrjeve të përgjithshme për qetësi.

Paqja shoqërore nuk është thjesht mungesa e protestave apo e konfrontimeve. Ajo kërkon drejtësi, institucione që dëgjojnë dhe mundësi reale që qytetarët të ndikojnë në vendimmarrje. Përgjigjja ndaj krizës nuk mund të kufizohet në ruajtjen e rendit publik, por duhet të adresojë kushtet politike dhe institucionale që kanë cenuar besimin e qytetarëve.

Mbështetja jonë për kërkesat legjitime të studentëve dhe qytetarëve mbetet e palëkundur. Të rinjve u detyrohem një Shqipëri ku të mund ta ndërtojnë jetën me dinjitet dhe të kërkojnë ndryshim pa frikë. Ata duhet ta ndiejnë se ky vend i dëgjon, i mbrohet dhe ka nevojë për ta.

NËNSHKRUESIT

Kjo deklaratë mbështetet dhe nënshkruhet nga akademikët dhe hulumtuesit e mëposhtëm shqiptarë të diasporës (97 nënshkrues). Lista e plotë dhe e përditësuar: diaspora-akademike.org/#studentet

1. Dr. Abdulmenaf Sejдини, EBA
2. Dr. Adriana Sejfi, Mbretëri e Bashkuar
3. Dr. Agon Memedi, Gjermani
4. Dr. Ajrina Hysaj, EBA
5. Profesor Alban Kuriqi, Kosovë
6. PhD c. Albana Celepija, Itali
7. Dr. Aledia Bilali, Gjermani
8. PhD c. Alessio Lukaj, Zvicër
9. PhD C. Alfons Baba, Itali
10. PhD c. Ana Haxhiu Gjeci, Zvicër
11. Dr. Andi Rroku, Gjermani
12. PhD c. Anjeza Llubani, Austri
13. Dr. Anxhela Rredhi, Gjermani
14. Dr. Prof. Arben Myrta, Holandë
15. Dr. Arbër Zela, Zvicër
16. Dr. Arieda Muco, Austri
17. Dr. Arlind Kadra, Gjermani
18. Dr. Armand Kapaj, Zvicër
19. Dr. Artan Hysa, Gjermani
20. Dr. Ing. Artan Shyti, Itali
21. PhD Besmira Nushi, Zvicër
22. PhD c. Bukurie Ozuni, Itali
23. PhD c. Butrint Avdijaj, Belgjikë
24. Dr. Driton Bajrami, Zvicër
25. Prof. Assoc. Dr. Edlira Dushku, Danimarkë
26. Prof. asoc. Elda Cina, Kuvajt
27. Dr. Elima Shehu, Gjermani
28. Dr. Eltjana Shkreli, Itali
29. Dr. Ing. Endri Goshi, Gjermani
30. Prof. Assoc. Endrit Hoxha, Danimarkë
31. Dr. Eni Levallet, Gjermani
32. PhD Enis Ulqinaku, Zvicër
33. Dr. Enisa Shevroja, Zvicër
34. Prof. Assoc. Dr. Enkelejda Havari, Francë
35. Dr. Rer. Med. Erand Llanaj, Gjermani
36. Dr. Eriomina Shahaj, Mbretëri e Bashkuar
37. Dr. Erion Çano, Gjermani
38. Dr. Erion Murati, Gjermani
39. PhD Ernil Sabaj, Mbretëri e Bashkuar
40. PhD Ertilla Druga, Gjermani
41. Dr. Ervisa Zhamo (Kosova), ShBA
42. PhD Candidate Eugerta Muçi, Holandë
43. Dr. Fatjon Cela, Itali
44. Dr. Fjorda Koromani, Holandë
45. Dr. Florian Millo, Francë
46. Dr. Gentian Zavalani, Gjermani
47. PhD c. Giola Cami, Hungari
48. Prof. Assoc. Dr. Gramoz Goranci, Austri
49. Dr. Helga Dizdari, Zvicër
50. PhD c. Helga Luku, Belgjikë
51. PhD C. Irida Shyti, ShBA
52. Dr. Isilda Mara, Austri
53. Dr. Jana Nano, Gjermani
54. Dr. Jona Krutaj, Mbretëri e Bashkuar
55. Dr. Jonian Sinaj, Zvicër
56. Prof. Dr. sc. Jürgen Cito, Austri
57. Dr. med. univ. Kevin Hamzaraj, Austri
58. Dr. Ing. Klajdi Sotiri, Gjermani
59. Dr. Klara BUDA, Francë
60. Cand. Dr. Klejdi Nurellari, Gjermani
61. Dr. Kostina Prifti, Mbretëri e Bashkuar
62. Dr. Kristi Buzo, Itali
63. Dr. Kristian Sevdari, Danimarkë
64. PhD c. Lorenci Gjurgaj, Itali
65. PhD c. Lotar Kurti, Gjermani
66. Dr. Marilica Zemkollari, Austri
67. Dr. Mentar Mahmudi, Gjermani
68. Prof. Dr. Mira Mezzini, Gjermani
69. PhD c. Mirea Mema, Spanjë
70. Dr. Mirjana Sejдини Mirjana Kraja Sejдини, EBA
71. Prof. Assoc. Musard Balliu, Suedi
72. Prof. Ass. Dr. Nertila Podgorica, Austri
73. Dr. med. Olger Kraja, Gjermani
74. Dr. Olsi Kusta, Danimarkë
75. Prof. Assoc. Oltiana Muharremi, ShBA
76. Prof. Assoc. Dr. Ornela Dardha, Mbretëri e Bashkuar
77. Dr. Orsa Kekezi, Suedi
78. Dr. Perparim Xhaferi, Australi
79. PhD student Rezar Lleshi, Itali
80. Dr. Sabah Bushaj, ShBA
81. Dr. Saimir Bala, Gjermani
82. PhD c. Selma Dyca, Francë
83. PhD c. Serena Leka, Danimarkë
84. Dr. Shkelzen Hasanaj, Itali
85. Dr. Silvi Domnori, Turqi
86. PhD c. Sofokli Çakalli, ShBA
87. Prof. Assoc. Dr. Sokol Kosta, Danimarkë
88. Prof. As. Dr. Suela Kacerja, Norvegji
89. Dr. Taulant Muka, Zvicër
90. Dr. Theodor Kouro, ShBA
91. Miss Valbona Rexha, Itali
92. Dr. Vanesa Osmani, Gjermani
93. Dr. Vanisa Petriti, ShBA
94. Dr. Vilma Xhakollari, Irlandë
95. Dr. Viola Gjylbegaj, EBA
96. Dr. Zamira Xhaferri, Holandë
97. Dr. Zenalda Hajdaraj, Itali